

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Stanisław Dubisz</i> : Periodyzacja najnowszych dziejów polszczyzny (1939–2019)	9
<i>Adam Pawłowski</i> : Pejzaż językowy Polski współczesnej: powrót do przyszłości?	19
<i>Wojciech Włoskiewicz</i> : Nowomowa pseudometanaukowa? O języku polskiej polityki naukowej	35
<i>Marian Bugajski</i> : Między gramatyką opisową a normatywną. Jeszcze o Józefie Mrozińskim	48
<i>Stanisław Cygan</i> : Dialektyzmy w tekście wspomnień <i>Z miłości do wiedzy</i> Stanisława Urbańczyka jako wyraz więzi uczonego ze środowiskiem wiejskim	64
<i>Katarzyna Sornat</i> : Słowa miesiąca roku 2018 w polach leksykalno-semantycznych	80

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW I ZWROTÓW

<i>Mateusz Adamczyk</i> : <i>Interseksualny a interplciowy</i> – poza binarnością	97
---	----

GRAMATYKI JEZYKA POLSKIEGO

<i>Wanda Decyk-Zięba</i> : Gramatyka Walentego Szylarskiego oświeceniową wersją gramatyki Franciszka Mesgniena-Menińskiego	104
--	-----

RECENZJE

<i>Milena Wojtyńska-Nowotka</i> : K. Choińska, M. Pachowicz (red.), <i>Język nam dano jako dar nieba. Wybór pism Profesora Aleksandra Wilkonia przygotowany z okazji jubileuszu 60-lecia pracy naukowo-dydaktycznej Profesora, Tarnów 2018</i>	114
<i>Martyna Sabata</i> : Wanda Decyk-Zięba, Monika Kresa, Izabela Stapor (red. nauk.), <i>Dawne ortografie, gramatyki i podręczniki języka polskiego. Internetowe kompendium edukacyjne. Seria B</i> , https://gramatyki.uw.edu.pl/b	117

RECENZENCI „PORADNIKA JEZYKOWEGO” W 2019 ROKU	122
---	-----

CONTENTS

PAPERS AND DISSERTATIONS

<i>Stanisław Dubisz</i> : Periodisation of the latest history of the Polish language (1939–2019)	9
<i>Adam Pawłowski</i> : Linguistic landscape of contemporary Poland: back to the future?	24
<i>Wojciech Włoskowicz</i> : Pseudo-metascientific newspeak? On the language of the Polish science policy	39
<i>Marian Bugajski</i> : Between descriptive and prescriptive grammar. Once again about Józef Mroziński	51
<i>Stanisław Cygan</i> : Dialectisms in the memoirs in <i>Z miłości do wiedzy</i> (<i>Out of Love to Knowledge</i>) by Stanisław Urbańczyk as a sign of the scholar's ties with rural environment	67
<i>Katarzyna Sornat</i> : Words of the month in 2018 in lexical and semantic fields	83

EXPLANATIONS OF WORDS AND EXPRESSIONS

<i>Mateusz Adamczyk</i> : <i>Interseksualny</i> (<i>intersexual</i>) and <i>interpłciowy</i> (<i>intergender</i>) – beyond binariness	100
---	-----

POLISH GRAMMAR

<i>Wanda Decyk-Zięba</i> : Walenty Szyłarski's grammar as the enlightenment version of Franciscus à Mesgnien Meninski's grammar	107
---	-----

REVIEWS

<i>Milena Wojtyńska-Nowotka</i> : K. Choińska, M. Pachowicz (eds), <i>Język nam dano jako dar nieba. Wybór pism Profesora Aleksandra Wilkononia przygotowany z okazji jubileuszu 60-lecia pracy naukowo-dydaktycznej Profesora</i> (<i>Language as a gift of heaven. Selection of Professor Aleksander Wilkoń's writings compiled on the occasion of the 60th anniversary of Professor's academic career</i>), Tarnów 2018	117
<i>Martyna Sabata</i> : Wanda Decyk-Zięba, Monika Kresa, Izabela Stąpor (sc. ed.), <i>Dawne ortografie, gramatyki i podręczniki języka polskiego. Internetowe kompendium edukacyjne. Seria B</i> (<i>Old orthography books, grammar books, textbooks of Polish. An online educational compendium</i>), https://gramatyki.uw.edu.pl/b	120

REVIEWERS OF "PORADNIK JEZYKOWY" in 2019	125
--	-----

W ZESZYCIE

– Propozycja wewnętrznej periodyzacji doby najnowszych dziejów polszczyzny (od 1939 r.) opiera się na następujących kryteriach: jakości zmian wewnętrznojęzykowych, hierarchii tendencji rozwoju systemu języka, układu tendencji socjolingwistycznych oraz wpływów czynników zewnętrznojęzykowych.

– Z perspektywy dzisiejszej polityki językowej zjawiskami nowymi w polszczyźnie są: emancypacja gwar (szczególnie górnośląskich) i masowość języków imigrantów ze wschodu (ukraińskiego, rosyjskiego i białoruskiego), co – być może – sygnalizuje nowy układ kodów etnicznych na terenie Polski.

– Język współczesnej polskiej polityki naukowej można ujmować w kategoriach opisu nowomowy jako języka władzy i mediów okresu PRL-u ze względu na duże podobieństwo mechanizmów perswazji politycznej widoczne m.in. w debacie dotyczącej reformy nauki i szkolnictwa wyższego.

– Józefa Mrozińskiego (1784–1839) traktuje się zwykle jako pierwszego nowoczesnego gramatyka deskryptywie, który zapisał się w historii polskiego językoznawstwa jako autor nowych teoretycznych zasad opisu języka oraz założeń normatywnych, które w praktyce znalazły zastosowanie dopiero w XX w.

– Wspomnienia wybitnego polskiego językoznawcy Stanisława Urbańczyka stanowią m.in. źródło wiedzy o języku galicyjskiej wsi pierwszego 20-lecia XX w., czego wykładnikami tekstowymi są wypowiedzi parentetyczne, graficzne elementy metatekstowe oraz metatekstowe operatory.

– Analiza słów miesiąca roku 2018 z zastosowaniem metody pól leksykalno-semantycznych pozwala na określenie najważniejszych tematów dyskursu publicznego w tym okresie oraz na weryfikację wniosków dotyczących tzw. słów cyklicznych, formułowanych wcześniej (w latach 2015–2018) przez ich badaczy.

Periodyzacja doby najnowszych dziejów polszczyzny – współczesna sytuacja językowa w Polsce – polityka językowa – polityka naukowa – nowomowa – perswazja polityczna – historia językoznawstwa polskiego: Józef Mroziński – relacja wspomnieniowa jako zapis gwary ludowej – słowa cykliczne – pola leksykalno-semantyczne.

Red.